

METODOLOGIA DE LA INVESTIGACIÓ SOCIAL EN SALUT

Introducció

Curs de formació continuada dirigit als Treballadors Socials Sanitaris. La seva finalitat és l'actualització dels elements fonamentals de la metodologia de la investigació social i de l'epidemiologia.

Es desenvoluparan temes com els fonaments teòrics del procés d'investigació, els seus elements constitutius, la recerca bibliogràfica com una eina sistemàtica, els tipus d'estudis, les diferents metodologies per a la recollida de dades, la construcció d'informes finals i per a publicació, i els aspectes ètics que s'han de tenir en compte per conduir aquests projectes, entre altres.

Durant el desenvolupament del curs, es realitzarà la construcció d'un disseny d'investigació supervisat. L'esmentada proposta sorgirà de les temàtiques vinculades a la pràctica professional, amb l'objectiu de contribuir als processos d'intervenció i a augmentar, en conseqüència, la qualitat de l'atenció soci sanitària.

El curs tindrà una modalitat mixta, d'educació a distància i amb classes organitzades en un entorn telemàtic, sistemes de tutories, avaluació final i lliurament de certificats d'aprofitament.

Objectius

Conèixer les diferents directrius epistemològiques, metodològiques i tècniques que orienten els processos d'investigació social en salut.

Identificar, diferenciar i integrar les etapes lògiques de la recerca científica de manera pràctica amb la creació d'un protocol de recerca.

Objectius d'aprenentatge

L'alumne en finalitzar el curs serà capaç de:

1. Formular preguntes d'investigació basades en la seva pràctica professional

2. Realitzar recerques bibliogràfiques acord al desenvolupament de publicacions en el seu àmbit disciplinari
3. Dissenyar un projecte d'investigació en l'àrea de la investigació qualitativa.
4. Realitzar una publicació científica o de divulgació, donant compte de les exigències de cada una d'elles.
5. Observar els principis ètics per desenvolupar un procés d'investigació vàlid.

Contingut

Mòdul 1. La dimensió epistemològica del procés d'investigar.

Setmana 1: Tradicions epistemològiques. Paradigma. Coneixement. Ciència. Teoria. La seva relació amb la definició del tema i del problema en la investigació social. La definició d'objectius generals i específics.

Setmana 2: El desenvolupament del Marc Teòric en Ciències Socials. Diferències amb la fonamentació teòrica utilitzada en altres models científics. La generació d'hipòtesi en investigació social.

Setmana 3: Investigació social centrada en el procés d'investigació i no en el resultat. La necessària coherència interna entre tema-problema-marc teòric i objectius.

Setmana 4: *TREBALL PRÀCTIC 1 amb tutoria docent.*

Com pensar una proposta d'investigació des de la meva pràctica professional? A quines preguntes d'investigació respon la investigació qualitativa? La pertinència de la pregunta d'investigació. Què fan els investigadors qualitatius? Quin és l'ordre seqüencial de la pregunta d'investigació? Ordre seqüencial o desenvolupament. Decisions metodològiques arrelades en una perspectiva epistemològica.

Mòdul 2. La dimensió teòrica i els fonaments de la investigació.

Setmana 1: Construcció dels antecedents de la investigació i el marc teòric. Utilització de fonts bibliogràfiques vàlides.

Setmana 2: La recerca bibliogràfica com a eina eficaç. (taller)

Setmana 3: Construcció del marc conceptual com a justificació de l'estudi. La seva relació per tal de l'estudi. Diferències amb el marc teòric.

Setmana 4: *TREBALL PRÀCTIC 2 amb tutoria docent.*

Bases i suggeriments per construir un marc teòric sòlid. Existència i coexistència de paradigmes en les ciències socials. Marc teòric i marc conceptual. Diferències. Fonts per elaborar un marc conceptual. Eines per identificar els buits en el coneixement.

Mòdul 3. La dimensió pràctica del procés d'investigar.

Setmana 1: Abastos de la investigació. Com es defineix el tipus d'estudis. Semblances i diferències. Oportunitat per a la generació del tipus d'estudi segons el context. Validesa externa i interna

Setmana 2: Tipus d'estudi segons el factor de l'estudi, la finalitat, la seqüència temporal en què es desenvolupa, o la cronologia dels fets a abordar. Estudis experimentals o observacionals. Analítics o descriptius. Transversals o longitudinals. Estudis prospectius o retrospectius.

Setmana 3: Quin tipus d'estudi, per a quina disciplina, per a quin problema d'investigació. Tipus d'estudis adequats en ciències socials aplicades a l'àmbit de la salut.

Setmana 4: *TREBALL PRÀCTIC 3 amb tutoria docent.*

Què ha de contenir el meu disseny d'investigació perquè arribi a bon port. Quins procediments metodològics han de ser explicitats en el disseny? Quines característiques ha de tenir una proposta? Quin format de presentació es prefereix i per què?

Mòdul 4. La dimensió ètica de la investigació social en salut.

Setmana 1: Per què la investigació social ha d'assegurar un procés ètic d'investigació. Principis bàsics i regulacions. Beneficència, no maleficència, autonomia i justícia en les investigacions socials en salut.

Setmana 2: Riscos ètics associats al procés d'investigació. La construcció del consentiment informat. La protecció de les dades del subjecte de la investigació.

Setmana 3: Regles ètiques per a la publicació de la investigació social en salut. La investigació social en salut, associada a les universitats.

Setmana 4: *TREBALL PRÀCTIC 4 amb tutoria docent. Com construir l'apartat ètic del meu projecte d'investigació. Bones pràctiques en investigació. Anàlisi de la relació risc-benefici. Exercici del principi d'autonomia en ciències socials. La necessària justificació ètica des del principi de justícia.*

Mòdul 5. La base empírica de la investigació social.

Setmana 1: El problema de la metodologia. Metodologia qualitativa. Metodologia quantitativa. Complementarietat i diferències. La selecció de la metodologia segons el problema i els objectius de la investigació.

Setmana 2: Univers, població i mostra. Matrius de dades. Triangulació metodològica. La construcció i l'ús de dades. Categoria. Variable i Indicador en ciències socials.

Setmana 3: Instruments de recollida de dades més utilitzades: enquesta, entrevista, anàlisi de contingut, grups focals. Etnografia. El moment de la interpretació. Resultats i conclusions

Setmana 4: *TREBALL PRÀCTIC 5 amb tutoria docent.*

La reflexivitat i el treball de camp. Què implica sortir a terreny? Com es registra segons la metodologia triada? Moment de la interpretació. Descripció i tornada a la teoria. Pautes per a la generació de l'informe final segons a qui va dirigit. Informes d'investigació, informes de publicació, informes de divulgació.

Modalitat

Virtual / online:

- Formació a través de les plataformes Moodle i Zoom, combinant l'estudi del material proposat i classes presencials que quedessin gravades a disposició dels alumnes.
- Fòrums de consulta permanent
- Acompanyament en el disseny de projectes d'investigació
- Treballs Pràctics en finalitzar cada mòdul

Durada

40 hores que es divideixen en:

- 5 sessions de 2 hores presencials per plataforma Zoom: 10 hores
- 5 hores de participació en els fòrums
- 25 hores de treball autònom.

Dates

El curs començarà l'1 d'octubre de 2024 y acabarà el 10 de març de 2025.

Les dates de las sessions presencials, que es realitzaran per plataforma ZOOM de 18 a 20 hores, son:

- 10/10/2024
- 31/10/2024
- 28/11/2024
- 09/01/2025
- 06/02/2025

Avaluació

Treballs pràctics al finalitzar cada mòdul i treball final, que consisteix en el disseny d'un projecte d'investigació. El disseny d'investigació pot ser realitzat en petits grups de 3-4 alumnes.

Participació en les sessions zoom: 30%

Realització de les activitats proposades: 20%.

Realització de les activitats de l'aula virtual: 50%

Tipus de certificat:

Aprofitament.

S'ha sol·licitat el reconeixement d'Interès Sanitari, pel Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya i el reconeixement d'interès en serveis socials, pel Departament de Drets Socials de la Generalitat de Catalunya.

Matrícula:

<https://enfocatss.com/matricula/index.php/producto/metodologia-investigacion-salud/>

Enfocatss pot facilitar tota la informació per a que el curs es bonifiqui per la Fundae.

També podem emetre factura electrònica per a les entitats que la necessitin.

En cas que necessiteu més informació poseu-vos en contacte amb nosaltres al telèfon 613 037 036 o al correu info@enfocatss.com

Docent

Dra. Silvina Inés Sánchez

Doctora per la Universitat de La Plata (Argentina) amb la tesi "la pràctica del treball social en salut: medicalització o reivindicació de drets". Magister i Llicenciada en Treball Social. Especialista en Docència Universitària per la Universitat Nacional de Que el seu. Especialista en metodologia de la recerca social en salut.

Treballadora social en unitat de cures intensives de l'hospital de nens Sor María Ludovica (2000-2015). Coordinadora del comitè d'ètica (2016-2018) i Responsable de docència i investigació (2016-2020) del mateix hospital.

Coautora de capítols dedicats a la bioètica de llibres editats a Espanya.

Professora i Membre del comitè acadèmic de la mestria en bioètica, Universitat del Museu Social Argentí.

Directora de la Revista Ludovica Pediàtrica, indexada a lilacs. Argentina.

Directora de tesi de doctorat en temes de discapacitat intel·lectual. Universitat Favaloro. Argentina.

Orientació de tesi de mestria en treball social. Facultat de Treball Social Universitat Nacional de la Plata. Argentina.

Avaluadora i membre de jurat de tesi de mestria en bioètica. Universitat Nacional del Sud.